

# קונטרס דעת תורה השמר לך "פענ"ן" חלק ג' מספר אבן מקיר תזעק



אור הזוהר 521 ★ סבת תשע"ד

חלק ח

מפעל הזוהר העולמי

בנישאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גרוילי הצריקים אומרים ללמוד זוהר הקדוש



הקונטאניסטיין, שבלי חמלה ובאופן הכי יותר אכזרי עינו אותם לילדים רכים וטובים בלי חמלה כדי להעבירם על דתם. הם פתאום הפכו עורם במסוה של "בעלי חמלה" על הבהמות, ותמיד היה ברצונם להשמיד אותנו כליל בגוף ונפש, להרוג אותנו, לעשות אותנו לשמצה ולהעבירנו לדתם. זה היה כל כך נטוע בלבם ודמם ובראשם שאף בלי דעת ומחשבה מיוחדת, או אפילו אם היתה להם כוונה אחרת, אבל הנגיעה הזו הגדולה שנשאר אצלם לשנוא אותנו קלקלה תמיד את השורה שלא יכלו שוב לדון באופן אוביעקטיבי אף מן הטובים שבהם חוץ מכמה שהיו יוצאים מן הכלל. כדאמרינן סתם מחשבת עכו"ם לע"ו. ובתוך תוכם ממש נשרש אצלם הירושה שירשו מאבותיהם ונשרש בדמם, והצוואה שקיבלו מאבות הכמורה אל תשנו ממנהג אבותיכם, לרדוף ולשנוא תמיד ליהודים ולהפר דתם וכו', שאף הדת שלהם אינם שומרים לעצמם, אבל דבר זה נשאר אצלם חלק מאמונתם ודתם. (וכאן באנגליה בחברת צער בעלי חיים, אותן שהגישו התלונה להממשלה לחוק חק לאסור השחיטה נמצא שם כומר נוצרי אחד, וד"ל).

## מ"ש הגר"ע ז"ל בשנת תר"ץ בענין גזירת השחיטה

**י"ב.** ובדרך הזה דרכה של תורה, חז"ל והראשונים ז"ל תפסו אביר הרועים הגאון רח"ע ז"ל (במכתבו אייר תרצ"ח, עדות נאמנה עמוד רל"ט) בא"ד, אבל סכנה גדולה מרחפת עלינו ולא נודע מה ילד יום, ובינתים עלינו להתבונן, מה זאת עשה לנו ד', אשר לא היתה כזאת וכו' או לנו שעלתה בימינו כך. עלינו לדעת כי לא מקרה הוא, אך עונותינו הטו כל אלה, הירידה המוסרית שירדנו פלאים, והזלוזול בקדשי האמונה, רבי התועים והמתעים, אשר ללא אמונה גברו בארץ, וע"כ רבה העזובה גם בעניני הכשרות וכו' ואם מלפנים לא היה

וז"ל הרשב"א ז"ל, שאלת על עסק המשומדים שעוברים עליהם ומוציאין הוצאות רבות, וגורמין שהגלחים שבעיר רוצים למחות לבל יאכלו משחיטתם, ובל ישתו מיינם, ושלא יקחו היהודים פתם, וצריכין לעשות הוצאות על זה להשחידם, לבלום פיהם, וגם לגלחים ולשופטים, וכן מוציאין בכל שנה ושנה הוצאות ערב חגם הידוע להגן עליהם וכו'. אבל שאר ההוצאות שעושין לשחד המשומד והגלחים שלא לבטל מהם השחיטה וקניית הפת וכו', יעו"ש. הרי לך תעודה מימיו, שיד המשומדים שרצו לבטל הדת, ולהצר צעדינו, והגלחים הנוצרים, וגם השופטים ידם היתה במעל הזה.

## עיקר גזירת השחיטה באירופה היתה במדינות שיד הנוצרים היתה על העליונה

**וידוע** היטב שכל מגמתם של הנוצרים הכומרים החל מן האפיפיור ברומא עד העבד והשפחה וכל האספוסף אשר בקרבם, תמיד היו שואפים להשפילנו ולהעבירנו מדתינו, ולהשמידנו, אף שספר זה היה הגרעין הנטוע בלבם בשנאתם אותנו מדור דור. ואם נבדוק שעיקר גזירת השחיטה באירופא היה בעיקר בכל מדינות שיד הנוצרים והשפעתם היה גדול, ואם ההמון עם ושרי המדינות כולם היו נשרש בלבם השנאה הגדולה נגדינו ונגד דתינו, באותן מקומות החלה גזירת השחיטה.

## בשנת תרכ"ד אסרו השחיטה בגרמני וברוסיא אסרוהו בשנת תרנ"ב

**דוק** ותשכח. בגרמניה כבר התחילו עם השחיטה בשנת תרכ"ד ובסקסוניה אסרוהו. וברוסיה בשנת תרנ"ב רצו לאסרה, האכזרים האלו אשר מפעם לפעם עשו פוגרומים לשחוט ליהודים ולאבדם, והאכזריות נוראה שעשה הצאר עם צבא



הדחק ממש, וגם כשאי אפשר כלל להביא בשר מן החוץ, אבל אם אפשר אף שיעלה ביוקר לא התיר. ושם (ס"ז) מהר"א עפשטיין ז"ל, ודעתי נוטה שלא לשנות ממנהג אבותינו בידינו, כל מה דאפשר לאמשוכי במסירות נפש וכו'.

**היהודים הם אומה עתיקה יותר מכל הגזירות שגזרו העמים נגדם, ודת תוה"ק לא תבטל לעולם ועיין שם שמביא (בעמוד כ"ה בשם הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל)**

כשנכבשו הארצות השכנות לשווייץ אשר מתוכם היו רגילים להביא לשם בשר, השיב להם כהאי לישנא, היהודים הם אומה עתיקה מאד, עתיקה מכל הגזירות ששונאיהם גזרו עליה, הם כבר חלפו ואינם ואנחנו ממשיכים להתקיים, בתקופה כזו שאנו חיים בה, חייבים למסור את הנפש גם בעד תקנה מדרבנן, ומה עוד כשקיים חשש איסור דאורייתא, אני מכריע לאסור, כי אסור לוותר אפילו על קוצו של יו"ד, יבש ציר נבל ציץ ודבר ה' יקום לעולם.

**יד.** ושם (בעדות נאמנה, עמוד ל"א) מתוך תשובתו של מהר"ן עהרמאן ז"ל, אף אם היה אפשר למצוא היתר ברור לבלבל חושי הבהמה קודם שחיתתה, אין אנו רשאים לבקש אחר היתר כזה, כי מי שיש לו עינים לראות, לא יוכל להכחיש שכל התאונות והרפתקאות שעברו עלינו במעשה השחיטה דוקא, אשר לא היתה כמוהו מיום שגלינו מארצנו, הוא משום שרפו ידינו במצוה הזאת ובפרט במדינתנו וכו', ואם נמסור נפש על המצוה הזאת תהיה קיימת בידינו וחפץ ה' בידינו יצליח, ואם נלך אחר היתרים ואמתלאות לעשות רצון שונאינו מנדינו, אין זה הדרך ישכון אור, ואם העת הזאת היתה באמת שעת הדחק ושעת השמד מחוייבים אנחנו למסור נפשנו אפילו על ערקתא דמסנאי, ולא לבקש תחבולות כאלה. ועוד שנית: הנה מאז כששאלו המעוררים על השחיטה ממנו וכו' אמרנו בפה אחד כו' שזה אי אפשר לפי תוה"ק, ואם אנחנו מתירים עתה מה שאסרנו עד כה, אלא מפני שעת הדחק רק יאמרו שעתה הודינו להם, שהשחיטה כמו שהיתה עד עכשיו היא אכזריות, ובהיתר כזה אנו מחזיקים ידי שונאינו, ובודאי אין רוח חכמים נוחה הימנה וכו', יעו"ש.

**אם נתיר להם דבר אחד, יאמר כל אחד שלכל דבר יש היתר**

**ושם** בעמוד קמ"ט מהר"י מערצבאך ז"ל, ועוד יש להעיר על הקלקול הגדול אם נתיר להם דבר זה, יאמר כל אחד ואחד שלכל דבר יש היתר אם רק הדחק גדול, ויקילו בכל גבולי התורה ולרבנים לא יהיה שום כח לעמוד בפרץ נגד העם שרוצה להקל בכל דבר ודבר, ע"כ. וכזה העיר ג"כ הרב קליין ז"ל עמוד קל"ג, שיש לחוש על הרושם כלפי פנים וכלפי חוץ, כלפי פנים שההמון יראה שהדברים אשר אמרו הרבנים שהם איסור גמור יתירו תחת הלחץ. וכלפי חוץ שגם שונאינו ישפטו שסוף סוף אם הם יעמדו על דעתם ימצאו הרבנים היתרים לכל אשר אמרו מקדם שזה איסור גמור.

עולה על הדעת כלל שימצאו מאכילי בשר נבלות וטריפות וכו', ולמען לקדם פני הרעה עלינו כולנו כאיש אחד, להתאחד ולהתחזק בעניני הכשרות, לגדור גדר ולעמוד בפרץ ולבקש אמצעים נגד הפרצות הגדולות וביחוד נגד הקצבים הנוכלים המכשילים את הרבים, לפרסם קלונם, ולהבדילם מקהל ישראל, כי לבד האסורים החמורים הלא הם רודפים את כלל ישראל כי באשמתם יגרמו ח"ו סכנה להשחיטה. וגם אלה מאחינו אשר מסיבות והשקפות שונות התרחקו מאז מהכשרות, אֵל להם להעלים בעתות בצרה מאחיהם, ועלינו להתאמץ להיות נזהרים בכשרות כשלומי אמוני ישראל, וחלילה לאיש יהודי להתפגל בבשר טריפה או בבשר שאינו מנוקד כהלכה וכו'.

**על הרבנים והעסקנים לעמוד על המשמר ולפקח על כשרות המאכלים והשחיטה**

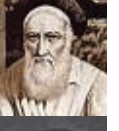
**והנה** אבותינו ורבתינו מסרו נפשם מדור דור על השחיטה ועל הזהירות מאכלות אסורות, שזהו מיסודות התורה וקדושת עם ישראל, עתה נעשה כל אשר בכוחינו לחזק את הכשרות ולעמוד בנסיון. ועל הרבנים הגאונים בכל אתר ואתר, לעמוד בפרץ בעת לעשות כזאת, אשר היא חובתם ותעודתם תמיד וחובה כפולה מוטלת עליהם לעמוד על המשמר, לדבר השכם, ולדבר ולדרוש לפני העם, וביחוד עם העסקנים שבעיר, יעשו כל אשר ביכולתם, ייסדו ועדי כשרות שישגיחו ויפקחו על הכשרות, ויחזקו בכל מיני חיזוק עפ"י דת למנוע ממאכלות אסורות ולהמשיך טהרת וקדושת ישראל כימי עולם וכו'.

**ושם** (עמוד רל"ג, מכתבו משנת תרצ"ז) בא"ד, לא נוכל לחדד שגם עד עתה לא עמד ענין הכשרות על הגובה הראוי כאשר מאז ומלפנים, וכו' ומי יודע אם לא זאת היתה בעוכרינו שבאה עלינו הצרה הזאת וכו' אמנם כן עלינו להכיר את אשר עוינו וכו' יעו"ש, ושם (בעמק קמ"ד מהר"י פערטיש ז"ל) אבל צריכין אנו להתודות בלב נשבר ונדכה, שעונותינו גרמו את כל אלה, שהרי כבר אסרנו אנו בעצמנו השחיטה קודם לכן ע"י העמדת שוחטים שאינם ראויים בכמה קהלות ר"ל, יעו"ש.

**ושם** (עמ' רכ"ה) במכתבו אל החזון איש זצ"ל, אמנם בדעתי היה לגזור תענית ציבור בארה"ק ובכל תפוצות הגולה וכו', והענין צריך לרחמים מרובים והשתדלות מרובה פה ובכל המדינות, וגם בארה"ק ראוי להרעיש עולם ולהתפלל לפני כותל מערבי, ואולי גם לגזור תענית היום פה יום תפלה. ושם להג' רצ"פ פראנק ז"ל מעוררו להרבות בתפילה בקהל עם אצל הכותל, ולדבר עם הקונסול. ושם ר"ל שרצה לשלוח להשתדל לפני האפיפיור ברומא, יעו"ש.

**יג.** ושם מ"ג, והשומר ישראל ישמור עמו ותורתו, ויגן על כל המשתדלים בדבר הגדול הזה, לקיום השחיטה כתורה, לבלי להצטרך להכנס בפרצות דחוקות, שיוכלו להיות גרם לפריצת הדת (ושם בגזירת לשחוט גם המפרקת, יעו"ש בעמוד ע"ד, פ"ב, שלא התיר אלא בשעת





**אסור לעשות פירצות אפילו במדינה אחת**

**ט"ו.** שם (בעדות נאמנה, עמוד קע"ח) בשם הג' מהר"י וינברג ז"ל.

**א.** מצות השחיטה המסורה לנו מסיני תראה ח"ו כמחוללת ומזולזלת ע"י פעולתינו. אם אנו משנים מעשה השחיטה, ומתקנים דבר חדש אשר לא שערו אבותינו ז"ל.

**ב.** היהודים שבכל הארצות נוגעים בדבר, וע"כ לא יתכן שיעשו שום שינוי באחת מהארצות.

**ובשרידי אש** (עמוד שע"ח, מהגאון ר' חיים עוזר ז"ל) ענין זה נוגע לכלל ישראל, לא לאשכנז לבד, וגם באשכנז הלא ראוי שיתועדו יחד בענין חמור כזה.

**ושם** (שע"א) על יהודי גרמניה לדעת יפה, שאין בעיית השחיטה יכולה להצטמצם ליהודי גרמניה בלבד, כל יהודי העולם שותפים לסבל ולצער אחיהם בגרמניה, והם רואים בבעיית השחיטה בעיית מבחן גורלית ליהדות הדתית, מצב כו' יש בו כדי לגרור אחריו את סיכונה של השחיטה בכלל בארצות אחרות, יעו"ש. **ושם** (שע"ב) בשם הרב מבנדין, שבעיה כזאת הנוגעת עמוק באורח החיים היום-יומיים של היהודים באשר הם שם, מן ההכרח שתשמע עליה חוות דעת מפי רבנים גדולי תורה מכל התפוצות.

**ושם** (בשער הספר עמ' ג) כבר בימי הגזירה הרעה קבלו אחב"י בכל ארצות פזוריהם, שלא לשנות שינוי כל שהוא מאופן השחיטה הנהוג בישראל בדורי דורות, ועם ישראל קדושים הם וחלילה להם לנגוע אף כחוט השערה במסורת הקדושה אשר עליה הורגנו ועליה מסרו נפשותיהם אבותינו בכל שנות גלותינו.

**יהודים חרדים מוכנים לענות נפשם שלא להטמא באכילת בהמות שנשחטו עפ"י תקנות שונאי ישראל**

**ושם** (עמ' ו) בא"ד, ידעתי מראש כי גאוני ליטא ופולין וגדולי ישראל, מנהיגי היהדות החרדית, לא יסכימו לעולם להיתר שיש בו משום שינוי אופן השחיטה הנהוג בישראל מדורי דורות, וכתב, לבי נקפני מאוד לגשת לענין חמור זה של כשרות השחיטה, היהודים החרדים לא יאבו ולא ישמעו לנו, הם ירעבו ויענו את נפשם, ולא ירצו לטמא את עצמם באכילת בשר בהמות שנשחטו עפ"י האופן שהתקינו הרשעים צוררי ישראל, הצורך המזוהם ראש השלטון הנאצי, ואלפי רבבות שכמותו יאבדו מן העולם ודתנו הקדושה תעמוד לעד.

**על** היהודים בגרמניה לעמוד בנסיון למען דתינו הקדושה ולמען אחינו שבכל הארצות, ואם ח"ו נורה להקל בשחיטה זו, עתידים אנו לסכן את השחיטה היהודית בכל העולם, שעלינו להראות לכל העולם שוכנים אנו למסור את נפשינו על קדשי ישראל, ויראו שונאינו שבאיסור השחיטה לא יעבירו את ישראל על דתו, ואולי ירפו ממנו.

ונמנו וגמרו שלא להתיר בשום אופן. קיום דת ישראל וקיום היהדות והצלחת כבודה דורשים מאתנו להביא את הקרבן הקדוש של איסור בשר, ובזכות זה נזכה לגאולה שלימה, ולפדות נפשינו.

**חדש אסור מן התורה בכל אופן שהוא**

**טז.** ושם בשרידי אש (עמ' קנ"ג מהגאון ר"י ח' זריהן מטבריה ז"ל) בא"ד, דבעינינו כוללים המסורים ביד כל אדם שההיתר בהם מפוקפק אם לא ע"י התיקונים יתבטלו ויתפשט ההיתר לגמרי בלי שום תיקון וכו', והרבה פחות מזה אף במנהגים וכו' אמרו החדש אסור מן התורה, ואם בעבר שהדור וכו' אדרבה יותר צריך לשמור ולחזק הדת ולאסור בסתם וכו', ובוה"ז להיות בין הבינים אסור, וכבר פי' הראשונים ז"ל בדור שכולו זכאי או כולו חייב, על האיש הפרטי שיהא נוטה גמור לאחת משתיים, זכאי גמור וחייב גמור, ולבי אומר לי שכל הטענות שכתב כ"ת הם יהיו בתחילה אחיזת עינים ושוב יהיה נבילות גמורות, והקולר תלוי בהמתיר תחי' וכו' ומי שרוצה לאכול בשר יהיה ביוקר כו' או יחסום פיו כאשר היה מימות אדה"ר עד נח, והאריכו ימים ושנים יותר, וכו'.

**יז.** ושם (עמ' קמ"א) תשובת הרה"ג ב"צ עוזיאל הראשל"צ לירו"ם ז"ל בא"ד, אין זאת אלא שתואנה הם מבקשים להוסיף עוד עלבון לתורתנו, ועוד אמצעי של עינוי לעמנו, ועל כגון זה נצטוינו מפי רבותינו ז"ל שאמרו בשעת גזירת מלכות אפי' לשנויי ערקתא דמסאני יהרג ואל יעבור וכו', ואצ"ל שמצוה עלינו להמנע מאכילת בשר או לתת המקסימום של יכלתנו כדי שלא להכנע לגזירת רשע זאת, וזו מצות של קידוש השם ולהיפך יש בו משום חילול ה', דומה למה שאמרו במי שמתדיין בדיניהם שהוא כמרים יד בתורת ישראל. מנקודת השקפה זו לא מצאתי כל צורך לעיין בצדה ההלכתי הספציפי של שאלה זו וכו'.

**הקב"ה מתפאר בישראל כאשר מוסרים נפשם לקדושתו**

**ידומה** לזה כתב הרה"ג מהו"ר חיים יצחק ירוחם זצ"ל אבד"ק אלטשטאדט, עמדו בנסיון, והראו שהנכם מב"ב שנסתלקו ושנצלבו על מצות התורה"ק, וכתב בשו"ת הרא"ש כלל ל"ב סי' ח' וכו' כן מלכו של עולם מתפאר בישראל כאשר מוסרים נפשם לקדושתו כמ"ש ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר עכ"ל. (ועיי"ש שמתחיל בזה"ל, הדבר פשוט הוא לאיסור גמור, ואין כלל מדרק של ת"ח לצדד בזה אפי' לפלפולא בעלמא, ואינו רוצה לבאר הטעמים בזה וכו').

**יח.** (ובדבר זה אם זה בגדר ערקתא דמסאני נחלקו שם הגדולים, יעו"ש בשרידי אש, ובעדות נאמנה, וטענתם, כיון שזה מצד צער בעלי חיים, וגם שכולל גם לכל מלכותו, והביאו דברי הרמ"א ז"ל בס' קנ"ז, ואם היא שעת הגזירה על ישראל לבדם, ובש"ך אבל אם הגזירה היא על כל מדינת מלכותו אע"פ שהישראלים בכלל, לאו שעת השמד מיקרי, יעו"ש. ולא באתי כי אם לפלפל בדבריהם, אבל בגמ' דיבמות גזרו על הבשר היינו שלא לשחוט רק לנחור, וזהו כדרך כל בני מלכותו, וגם



## עוד בשנת תש"ל התחילו באנגלי לקטרג על השחיטה

**כ.** וכאן באנגליה הזניחו הראשים והמנהיגים כמעט מכל השכבות ענין הזוהירות בשחיטה והכנתה, שאף שעוד בשנת תש"ל קטרגו חברת צער בעלי חיים על התיבה המתהפכת "ויינבערג פען", שעל ידה מהפכים הבהמה מלמעלה למטה, ובשעה שהתיבה מתהפכת, הבהמה יכולה להתרביץ ולהתחלק על דופני התיבה הנעשה ממתכת, ואם אינם נוהרים הרבה לרסן התיבה, כשהגיעה ראש התיבה למטה, היא מתנענעת לכאן ולכאן בכח גדול שיש בזה חשש עפ"י הלכה וגם מעורר קטרוג של חברת צער בעלי חיים, וכבר יעץ להם הגאון בעל מח"ס מנחת יצחק ז"ל בהיותו עוד האב"ד דמנשעסטער שיראו לתקן הדבר ולרסן התיבה. וכמה מהגדולים הודו לי שהזניחו הדבר ולא השגיחו כלל לתקן ולשפר ה"פען" כראוי, והיה אפשר למנוע קטרוגם של החברה הנ"ל ולסתום פי המקטרגים.

### כל אחד סמך את עצמו על השני

**וגם** אח"כ כשכבר התחילה הדיון בממשלה, לא שמו לב וראש להגיש בזהירות, רק כל אחד סמך עצמו על האחר, קדירה דבי שותפי ובני אדם שלא מתמחים היטב לא בענין השחיטה ולא בכלל בדרך השתדלות וזהירות עם הממשלה, לקחו הכל על שכמם, בלי להתייעץ ולשאול דעת גדולי התורה, לא בפה אנגליה ולא ברחבי תבל, אדרבה, כשכבר הוציאו הממשלה לאור תכניות שלהם להכניס שינויים יסודיים הן בשחיטה גופה, והן בהכנתה, פרסמו שזה הכל נעשה בהסכמה המליאה של הרבנים הראשיים ובית דין, ולא הניחו כלל החרדים להתערב, ובעתונים פירסמו הודאה ושבח לשר החקלאות, ואישרו הסכמתן להגזירה, ורק אחרי הרבה עמל ומכתבי גדולי ארה"ב שיש בזה הגזירה חשש נבילה ממש אז התחילו להקיץ קצת משינתם ואולתם וכו' וכו'. ובשבת קל"ט. שלחו ליה בני בשכר ללוי וכו' אדאזיל נח נפשיה דלוי, אמר שמואל לרב מנשיא אי חכימת שלח להו. ולכאורה מהו הפי' אי חכימת, והו"ל למימר אי ידעת ההלכות האלו, וגם היתכן שיענה מבלי לדעת היטב הדינים.

**אך** אמרתי בדרך בדיחותא, ולדאבונינו זהו האמת, שכאן באמת שבכל האלו הג' שאלות לא הורה כהלכה, שעל כולן הגמ' מקשה למה הורה כן, והתשובה לפי שאינן בני תורה זה כבר שלחן ערוך אחר עבורם וזהו ששאלו שמואל אי חכימת מפני שלהשיב שאלות לעמי הארץ לא סגי אם יודע ההלכות, אדרבה אולי זה לא טוב וצריכין לאדם חכם גדול שיבין וירד לתוך מצבם, ויראה מראש איזהו מכשולים יכולים לבוא מפסקו כדין וכהלכה במקום שאינן בני תורה. ומכש"כ בזמן הזה שצריכין הרבנים להבין היטב המצב וכבר שלח ר"ת בני בשכר אינם בני תורה, בני מיליון בני תורה, יעו"ש בתוס'. וגם זה צריכין להבין מהו הגדר אינם בני תורה, וברש"י ז"ל שם, לפי שאינן בני תורה, ומקילין טפי.

המשך בעלון הבא

ערכתא דמסאני היא להדמות להגויים, וידוע דבשעת הגזירה על המלבושים היה דעת קצת גדולי ישראל שהיא גזירת השמד אע"פ שגם הגויים היו מלבושים כן מ"מ רצו שידמו להגויים, וכבר הבאתי דברי הר"מ ז"ל גזירת השמד על מצות שחיטה. ואולי אם הם גוזרים נגד מצוה, או שבאו בדבריהם נגד השחיטה או באופנים כאלו נגד דעת התורה או המנהג, אע"פ שגם אצלם גזירה זו באופן אחר, וגם מי בא בסוד דבריהם כוונתם האמתית אע"פ שהיא מעוטפת בלבוש של רחמנות וצער בעלי חיים. וגם מה שכמה טענו שאין זו גזירת שמד מכיון שיכול להיות בלי בשר, ואינו צריך דוקא לאכול בשר חוץ משבתות וי"ט והגזברים אין כופין אותו לאכול בשר, בר"מ ז"ל והמ"מ שהראה מקורו בגמ' ובדמש"א הנ"ל מבואר ההיפך (ואולי כוונת הר"מ בלשונו אפי' על מצוה קלה היינו כיון שבשבת וי"ט מצוה לאכול בשר ואף שעשה שמחה היא בבשר שלמים יש קצת מצוה לאכול בשר כמבואר בהלכה, וצ"ע, ולא באתי רק לעורר).

## אין לסמוך על העסקנים אלא כשמשיגים עליהם רבנים מובהקים

**יט.** ופוק חזי מה שכתב הג"ר חיים עוזר זצ"ל אל החזון איש זצ"ל על המעשים והעסקנים אי אפשר לסמוך רק שיושבים שם כל הזמן הרבנים הליטאיים, ענין זה דורש הוצאות מרובות, וקרוב לאלף זהובים הוצאתי ואין שום מקור על זה וכו' יעו"ש.

## רבנים קדמאי לא הסיחו את דעתם כל ימיהם משאלת השחיטה

**וכבר** התאונן על המצב הזה ה"ר יעקב ליפשיץ ז"ל (זכרון יעקב ח"ג סי' מ"ז) שמעטים המה העסקנים האמתיים המוסריים נפשם על צרכי הצבור, וגם חסרון כיס איננו עוד חסרון לא יוכל להמנות. ולא רבים המה המחזיקים טובה להעסקנים הציבוריים האמתיים.

(ושם מספר) נפלא היה המחזה: כבוד הגאון זקן חכמי התורה בדורו מרן דוד פרידמאן ז"ל (אבד"ק קארלין) אשר זה כמה עשרות בשנים הזיר עצמו מן הבשר, ורק בש"ק היה טועם מקצת בשר עוף, והוא היה מן היותר נלהבים בדבר ההשתדלות להציל השחיטה, והוא היה ראש המדברים והמעוררים לזה בהתלהבות עצומה, ולא הסיח את דעתו בשאלת השחיטה במשך כל השנים שעמדה על הפרק.

(ושם) הד"ר הנכבד יצחק דעמבא ז"ל עוד בילדותו זכה להכיר את שני גדולי דורו, עמודי התורה והיראה, רבותינו רבי יהושע ליב דיסקין האב"ד דקאבנא או, ורבי ישראל סלנטר ז"ל, בהם דבקה נפש הנער עוד טרם ידע והבין מה גדול כבודם, ואחרי כשכבר התבגר והכיר ערך גדולי ישראל, הרושם העז שעשו עליו הגדולים האלו לא עבר גם אחרי היותו בסביבה של האוניברסיטה, כפי שהתפאר והתהלל תמיד לאמור שהרושם שעשו עליו האורים הגדולים לא ימחה לעולם מקרב לבו, וכשנתעוררה שאלת השחיטה מסר נפשו להצילה (בשנת תרנ"ב - ג) ועלתה בידו.